

Presse og Information

Den Europæiske Unions Domstol
PRESSEMEDDELELSE NR. 145/19
Luxembourg den 19. november 2019

Dom i forenede sager C-585/18, C-624/18 og C-625/18
A.K. mod Krajowa Rada Sądownictwa og CP og DO mod Sąd Najwyższy

Den forelæggende ret skal efterprøve uafhængigheden for den nye disciplinærafdeling ved den polske øverste domstol med henblik på at afgøre, om denne retsinstant kan påkende tvister vedrørende pensionering af dommere ved den øverste domstol, eller om sådanne tvister skal undersøges af en anden retsinstant, der opfylder dette krav om uafhængighed.

I dommen i sagen A.K. m.fl. (den øverste domstols disciplinærafdelings uafhængighed) (sagerne C-585/18, C-624/18 og C-625/18), afsagt den 19. november 2019 i forbindelse med en fremskyndet procedure, fastslog Domstolen (Store Afdeling), at retten til en effektiv domstolsprøvelse, som sikres ved artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og bekræftet inden for et specifikt område af direktiv 2000/78 1, er til hinder for, at tvister vedrørende anvendelsen af EU-retten kan henhøre under enekompetencen for en instans, der ikke er en uafhængig og upartisk domstol. Ifølge Domstolen er dette tilfældet, når de objektive betingelser, som den omhandlede instans er blevet oprettet under, dens kendetegn og den måde, hvorpå dens medlemmer er blevet udnævnt, har en sådan karakter, at disse forhold rejser rimelig tvivl i offentligheden om, hvorvidt denne instans er uimodtagelig for påvirkninger udefra, og navnlig i forhold til direkte eller indirekte påvirkninger fra den lovgivende og den udøvende magt, og om, hvorvidt den er neutral i forhold til de interesser, som står over for hinanden. Disse forhold kan således føre til, at denne instans ikke fremstår som uafhængigt og upartisk, hvilket kan skade den tillid, som domstolene skal indgyde borgerne i et demokratisk samfund. Det tilkommer den forelæggende ret under hensyntagen til alle de relevante oplysninger, den råder over, at afgøre, om dette faktisk er tilfældet for så vidt angår den nye disciplinærafdeling ved den polske øverste domstol. I så tilfælde forpligter princippet om EU-rettens forrang den forelæggende ret til at undlade at anvende en national bestemmelse, der forbeholder denne disciplinærafdeling retten til at påkende tvister vedrørende pensionering af dommere ved den øverste domstol, således at disse tvister kan undersøges af en retsinstant, der opfylder kravene til uafhængighed og upartiskhed, og som ville have kompetence inden for det omhandlede område, hvis den nævnte bestemmelse ikke var til hinder for dette.

I de sager, der verserer for den forelæggende ret, har tre polske dommere (ved den øverste domstol i forvaltningsretlige sager og ved den øverste domstol) bl.a. påberåbt sig tilsidesættelser af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af alder med hensyn til beskæftigelse som følge af deres tidlige pensionering i henhold til den nye lov af 8. december 2017 om den øverste domstol. Selv om denne lov efter en nylig ændring ikke længere vedrører dommere, der som sagsøgerne i hovedsagerne allerede udøvede deres embede ved den øverste domstol, da denne lov trådte i kraft, og selv om disse sagsøgere følgelig er fortsat eller er blevet genindsat i deres embeder, mener den forelæggende ret alligevel, at den står over for et processuelt problem. Selv om den omhandlede type af tvister normalt henhører under kompetencen for den nyligt oprettede disciplinærafdeling ved den øverste domstol, nærer den forelæggende ret tvivl om, hvorvidt den skal undlade at anvende de nationale bestemmelser om fordelingen af retlig kompetence grundet tvivlen om denne instans' uafhængighed, og efter omstændighederne selv træffe afgørelse vedrørende realiteten i disse tvister.

¹ Rådets direktiv 2000/78/EF af 27.11.2000 om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv (EFT 2000, L 303, s. 16).

Domstolen bemærkede for det første, efter at den havde fastslået, at såvel artikel 47 i chartret om grundlæggende rettigheder som artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU fandt anvendelse, at kravet om retsinstanternes uafhængighed er en del af kerneindholdet i retten til en effektiv retsbeskyttelse og i den grundlæggende ret til en retfærdig rettergang, hvilke rettigheder selv har afgørende betydning som garant for beskyttelsen af samtlige de rettigheder, som borgerne afleder af EU-retten, og for bevarelsen af medlemsstaternes fælles værdier, der er nævnt i artikel 2 TEU, herunder retsstatsprincippet. Derefter henviste Domstolen detaljeret til sin praksis om rækkevidden af dette krav om uafhængighed, og anførte navnlig, at retsinstanternes uafhængighed i overensstemmelse med det princip om magtens tredeling, som er kendetegnende for en retsstats funktionsmåde, skal sikres i forhold til den lovgivende og den udøvende magt.

Domstolen fremhævede for det andet de konkrete forhold, der skal undersøges af den forelæggende ret, for at den kan vurdere, om disciplinærafdelingen ved den øverste domstol yder tilstrækkelige garantier for uafhængighed.

Indledningsvis bemærkede Domstolen, at den omstændighed alene, at dommerne ved disciplinærafdelingen udnævnes af republikkens præsident, ikke er af en sådan karakter, at den skaber en afhængighed af den politiske magt, eller rejser tvivl om deres upartiskhed, hvis dommerne, når de først er udnævnt, ikke påvirkes af nogen form for pression og ikke modtager instrukser i udøvelsen af deres funktioner. I øvrigt er den forudgående medvirken af domstolsrådet, som er betroet opgaven med at indstille dommerne med henblik på deres udnævnelse, egnet til objektivt set at begrænse den skønsmargen, som republikkens præsident råder over, på betingelse af, at dette organ selv er tilstrækkeligt uafhængigt af den lovgivende og den udøvende magt og således af republikkens præsident. Domstolen præciserede vedrørende dette emne, at der skal tages hensyn til såvel de faktiske som retlige forhold, der på en gang vedrører de betingelser, hvorunder medlemmerne af domstolsrådet er blevet udpeget, og den måde hvorpå det konkret udfylder sin rolle som vogter af retsinstanternes og dommernes uafhængighed. Domstolen anførte ligeledes, at rækkevidden af den retlige kontrol med domstolsrådets indstillinger skulle efterprøves, for så vidt som republikkens præsidents afgørelser om udnævnelse ikke som sådan kan gøres til genstand for en sådan efterprøvelse.

Domstolen fremhævede endvidere andre forhold, som mere direkte karakteriserer disciplinærafdelingen. Eksempelvis anførte den, at i den særlige sammenhæng, der fulgte af den stærkt omdiskuterede vedtagelse af bestemmelserne i den nye lov om den øverste domstol, som Domstolen i sin dom af 24. juni 2019, Kommissionen mod Polen (den øverste domstols uafhængighed) (C-619/18)², fastslog, var i strid med EU-retten, er det relevant, at disciplinærafdelingen er blevet tillagt enekompetence med henblik på at påkende tvister vedrørende pensioneringen af dommere ved den øverste domstol som følge af denne lov, at den udelukkende skal sammensættes af nyudnævnte dommere, og endvidere at det fremgik, at disciplinærafdelingen har en særlig høj grad af autonomi inden for den øverste domstol. Domstolen præciserede flere gange i almindelighed, at selv om hver af de undersøgte omstændigheder, betragtet isoleret, ikke med sikkerhed medfører tvivl om denne instans' uafhængighed, kan det forholde sig anderledes, når de vurderes samlet.

BEMÆRKNING: Gennem en præjudiciel forelæggelse kan retterne i medlemsstaterne i forbindelse med retssager, der verserer for dem, forelægge Domstolen spørgsmål vedrørende fortolkningen af EU-retten eller gyldigheden af en EU-retsakt. Domstolen træffer ikke afgørelse i den nationale retsvist. Det tilkommer den nationale ret at afgøre sagen i overensstemmelse med Domstolens afgørelse, der på tilsvarende måde er bindende for andre nationale retter i sager vedrørende en tilsvarende problemstilling.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Domstolen.

[Dommen](#) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Kontoret for Presse og Information: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

² Domstolens dom af 24.6.2019, Kommissionen mod Polen (Den øverste domstols uafhængighed) ([C-619/18](#) og [pressemeddelelse nr. 81/19](#)).

Billeder fra dommens offentliggørelse kan fås via »[Europe by Satellite](#)« ☎ (+32) 2 2964106